

Cirkulärnr: 2005:24
Diariernr: 2005/0911
Handläggare: Signild Östgren
Avdelning: Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Enheten för ekonomisk analys
Datum: 2005-04-15
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans
Personalfrågor
Vård- och omsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg
Grundskola
Gymnasieskola
Vuxenutbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd
Rubrik: Vårpropositionen 2005

CIRKULÄR 2005:24

2005-04-15

Avdelningen för ekonomi och styrning

Sektionen för ekonomisk analys

Signild Östgren m.fl.

EJ

Kommunstyrelsen

Ekonomi/Finans

Personalfrågor

Vård- och omsorg

Invandrar- och flyktingfrågor

Arbetsmarknad

Barnomsorg

Grundskola

Gymnasieskola

Vuxenutbildning

Plan- och stadsbyggnad

Miljö- och naturskydd

Vårpropositionen 2005

Den 14 april presenterade regeringen 2005 års ekonomiska vårproposition (2004/05:100). Regeringen har bestämt att vårpropositionen ska vara övergripande och i första hand redovisa riktlinjer för den ekonomiska politiken. Vårpropositionen innehåller därutöver en tilläggsbudget med förslag på förändringar innevarande år. I detta cirkulär sammanfattar vi de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2005–2007. Kommunförbundets kommentarer skrivs i *kursiv* stil.

Kort kan de nya förslagen sammanfattas enligt följande:

- Det riktade statsbidraget på 1,8 miljarder till vuxenutbildningen behålls som riktat fram t.o.m. år 2008. Det läggs således *inte* in i det kommunala utjämningsystemet år 2006 som regeringen föreslog i budgetpropositionen 2002.
- Påbyggnadsutbildningarna inom vuxenutbildningen som staten övertagit blir 50 miljoner dyrare än beräknat och har reglerats enligt finansieringsprincipen.
- Utbetalningarna av personalförstärkningar till förskola, skola och fritidshem delas upp på tre utbetalningstillfällen mot idag två.
- Sysselsättningssatsningar; några exempel:
 - Arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa kan få skatterabatt på upp till 85 procent av lönen
 - Taket för lönebidrag höjs med 1 500 till 15 200 kronor per månad.
- Regeringen bedömer att kommunsektorn behöver tillföras ytterligare resurser och återkommer om detta i budgetpropositionen för 2006. Överläggningar kommer även att ske med Sveriges Kommuner och Landsting för att bland annat diskutera hur lönegapet mellan kvinnor och män kan minskas.

Sveriges Kommuner och Landsting

118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20

Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50

E-post: info@skl.se, www.skl.se

Ekonomi	3
Regeringens bedömning av svensk ekonomi	3
Svagare skatteunderlagstillväxt	4
Kommunalekonomisk utjämning	5
Anslaget kommunalekonomisk utjämning garanterar 115 procent i inkomster	6
Minskat anslag påverkar regleringsbidraget negativt för åren 2006–2008	6
Modellen ”Skatter och bidrag”	7
Man ser snart inte skogen för alla träd	7
Ny organisation för den statliga kommunala databasen	8
Barn och utbildning	8
Tre i stället för två utbetalningar av det riktade statsbidraget	8
Fortsatt riktat statsbidrag till vuxenutbildningen fram till 2008	8
Påbyggnadsutbildningarna 50 miljoner dyrare än beräknat	8
1 000 platser till utbildning av yrkeslärare för gymnasieskolan	9
Ytterligare 1 000 platser i kvalificerad yrkesutbildning KY	9
Handikappomsorg	9
Kostnaderna för LSS-utjämningen ökar	9
Individ- och familjeomsorg	9
Bilstöd till handikappade höjs tillfälligt med 65 miljoner	9
Kvinnojourer får mer pengar	10
Invandrare och flyktingfrågor	10
Kortare väntetid för studiemedel till anhöriginvandrare	10
Kompletterande utbildning till invandrade akademiker	10
Kommunikationer	10
Övrig verksamhet	11
Kommunerna bidrar till att täcka kostnaderna för stormen	11
Nytt anslag inrättas för försvarsuppgörelsen	11
Arbetsmarknadspolitik	12
Nya satsningar på arbete och utbildning	12
Åtgärderna för arbetshandikappade ses över	12
Finansieringsbidrag vid arbetspraktik betalas av alla	12
Tid i aktivitet förändras	12
Arbetsgivarfrågor	12
Lönebildningen	12
Sysselsättningspaketet	13
Minska ohälsan	14
Föräldrapenning	14
Sverige ska bli ett föregångsland på integrationsområdet	15

Ekonomi

Regeringens bedömning av svensk ekonomi

Den globala ekonomin beräknas, enligt regeringen, ha vuxit med 4,9 procent förra året. Regeringen räknar med att BNP-tillväxten i världen går in i en något lugnare fas i år och nästa år. En tillväxttakt omkring 4 procent under såväl 2005 som 2006 innebär dock att de internationella förutsättningarna för en stark svensk export bedöms vara goda.

Enligt regeringens bedömning av svensk ekonomi kommer tillväxten att bli fortsatt god i år, med en BNP-ökning på 3,2 procent. Nästa år ökar BNP med 2,7 procent. Jämfört med bedömningen i höstas är det en något högre tillväxttakt.

Hushållens reala disponibla inkomster steg med 1,5 procent förra året. I år räknar regeringen med att hushållens inkomster ökar med hela 3,3 procent för att 2006 stiga med 1,8 procent. Den något försiktiga konsumtionsökningen under andra halvåret 2004 bedöms av regeringen vara av tillfällig karaktär. Förutsättningarna är goda för en snabbare ökningstakt framöver. Hushållens konsumtionsutgifter väntas därmed öka med 2,2 procent i år och 2,7 procent nästa år.

Trots den starkare konjunkturen är arbetsmarknadsläget bekymmersamt. Att pressa tillbaka arbetslösheten och öka sysselsättningen är nu regeringens huvuduppgift. En ökad satsning på arbetsmarknadsåtgärder och utbildning leder till att arbetslösheten kan sjunka till 4 procent andra halvåret 2006 enligt regeringens bedömning. Samtidigt ökar de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna från 2,4 procent av arbetskraften till 2,7 procent. Stigande sysselsättning och utökade arbetsmarknadspolitiska program gör att den öppna arbetslösheten sjunker till 5,0 procent i år och till 4,4 procent år 2006.

Regeringen räknar med att antalet sysselsatta ökar med 32 000 personer i år och med 48 000 personer nästa år. Liksom övriga bedömare antar regeringen att sysselsättningsökningen kommer i tjänstesektorn. Man tror också att kommuner och landsting kommer att svara för en ökning med hela 16 000 personer i år. En betydande del av denna sysselsättningsökning är dock i form av åtgärder. Målet att komma upp i en 80 procentig reguljär sysselsättningsgrad är alltså långt borta. Sysselsättningsgraden ligger kvar kring 77 procent under prognosperioden.

I år och nästa år bedömer regeringen att lönerna ökar med 3,5 procent. Inflationen väntas i år förbli lägre än 1 procent och stiga gradvis under 2006.

Nya regler för hur bland annat pensionskapital ska förvaltas har haft en dämpande effekt på ränteutvecklingen under andra halvåret 2004 och inledningen av 2005. Regeringen bedömer ändå att de svenska långräntorna kommer att stiga något åren framöver.

**Tabell 1. Nyckeltal,
årlig procentuell förändring om inte annat anges**

	2004	2005	2006	2007
BNP	3,5	3,2	2,7	2,4
Disponibel inkomst	1,5	3,3	1,8	1,0
Arbetade timmar	0,9	0,6	0,7	0,4
Antal sysselsatta	-0,5	0,8	1,1	0,4
Sysselsättningsgrad, % av arbetskraften	77,0	76,8	77,1	77,4
Öppen arbetslöshet, % av arbetskraften	5,5	5,0	4,4	4,2
Arbetsm.pol.program, % av arbetskraften	2,4	2,7	2,7	2,4
KPI, årsgenomsnitt	0,4	0,5	1,5	2,0
Timplön	3,3	3,5	3,5	3,5
Offentligt överskott, procent av BNP	1,1	0,7	0,6	1,1

De offentliga finanserna försvagas och det finansiella sparandet ligger hela perioden under målet på 2 procent. I år beräknas det finansiella sparandet uppgå till 0,7 procent av BNP. Även nästa år blir sparandet svagt, 0,6 procent av BNP.

Regeringen redovisar även en medelfristig kalkyl för 2007. I detta tidsperspektiv är det svårt att förutsäga konjunktursvängningarna. Kalkylen baseras i stället på bedömningen att resursutnyttjandet i ekonomin i slutet av 2006 ligger under det normala. Tillväxten 2007 kan därför vara högre än den långsiktiga. BNP växer med 2,4 procent 2007. Den öppna arbetslösheten sjunker till 4,2 procent och den reguljära sysselsättningsgraden beräknas uppgå till 77,4 procent år 2007.

**Tabell 2. Några prognoser över BNP-utvecklingen,
årlig procentuell förändring**

	2004	2005	2006
Vårpropositionen, apr 2005	3,5	3,2	2,7
Konjunkturinstitutet, mar 2005	3,5	3,0	2,9
Sveriges Kommuner och Landsting, nov 2004	3,4	2,9	2,5
Budgetpropositionen, sep 2004	3,5	3,0	2,5

Svagare skatteunderlagstillväxt

Regeringen gör en nedrevidering av tillväxttakten för skatteunderlaget 2004, från 3,5 procent enligt uppräkningsfaktorn i budgetpropositionen till 3,0 procent. Även för i år reviderar regeringen ner ökningen av skatteunderlaget med 0,2 procentenheter. Å andra sidan ökar man prognosen med lika mycket år 2006. Sammantaget bedöms att skatteunderlaget blir 0,7 procent respektive 0,5 procent svagare år 2005 respektive år 2006. Det betyder att skatteintäkterna blir ungefär 2 respektive 1,5 miljarder kronor lägre i kommunerna år 2005 respektive år 2006 än vad man bedömde i budgetpropositionen.

Den nya prognosen är snarlik vår senaste prognos från i januari (cirkulär 2005:8). Vi återkommer med en ny bedömning i vecka 17.

Tabell 3. Skatteunderlagets utveckling enligt regeringen, Ekonomistyrningsverket (ESV) och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), procentuell förändring

	2004	2005	2006	2007	Ack 2004– 2005	Ack 2004– 2006	Ack 2004– 2007
Vårpropositionen, apr 2005	3,0	3,6	4,4	4,0	6,7	11,4	15,9
ESV, mar 2005	3,2	3,8	4,8		7,1	12,3	
SKL, jan 2005	3,0	3,7	4,1	4,2	6,8	11,2	15,9
ESV, rekommendation bokslut	3,2						
Fastst. uppr.faktorer för 2004 o 2005, BP sep 2004	3,5	3,8	4,2	4,0	7,4	11,9	16,4

Vårpropositionen innehåller inga förslag om regelförändringar som påverkar det kommunala skatteunderlaget.

Frågor om avsnitten ovan kan ställas till Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51, och Göran Wallin, tfn 08-452 77 39, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

I tabell 4 och 5 redovisas utvecklingen av anslaget Kommunalekonomisk utjämning under perioden 2005 till 2008. Här redovisas *endast det som inte var känt* då cirkulär 2005:8 skrevs i januari.

Tabell 4. Kommunalekonomisk utjämning, miljoner kronor

	2005	2006	2007	2008
Enligt cirkulär 2005:8	42 622	47 580	53 514	55 514
Vårpropositionen 2005				
Vuxenutbildningen blir fortsatt riktat stöd		-1 811	-1 811	-1 811
Påbyggnadsutbildningarna inom vuxenutbildningen		-50	-50	-50
Totalt enligt detta cirkulär	42 622	45 719	51 653	53 653

Tabell 5. Kommunalekonomisk utjämning, kronor per invånare

	2005	2006	2007	2008
Enligt cirkulär 2005:8	4 731	5 257	5 885	6 076
Vårpropositionen 2005				
Vuxenutbildningen blir fortsatt riktat stöd		-200	-199	-198
Påbyggnadsutbildningarna inom vuxenutbildningen		-6	-6	-6
Totalt enligt detta cirkulär	4 731	5 051	5 680	5 872

Enligt regeringens förslag i budgetpropositionen 2002 skulle det riktade statsbidraget för vuxenutbildningen om 1 811 miljoner kronor inordnas i anslaget för kommunalekonomisk utjämning (f.d. generella statsbidraget) från och med år 2006. Nu kvarstår det riktade bidraget till och med år 2008. Det innebär att anslaget till kommunerna minskar med motsvarande belopp. Anslaget minskas dessutom med ytterligare 50 miljoner kronor från och med år 2006 beroende på att sta-

tens övertagande av vissa påbyggnadsutbildningar inom vuxenutbildningen har beräknats bli dyrare än väntat.

Anslaget kommunalekonomisk utjämning garanterar 115 procent i inkomster

De medel som är avsatta inom anslaget kommunalekonomisk utjämning ska finansiera följande:

- Inkomstutjämningen; utgår till kommuner som har en egen skattekraft som understiger den garanterade nivån 115 procent
- Strukturbidraget; bidrag till kommuner som uppfyller vissa kriterier
- Införandebidraget; utgår till kommuner som fick stora negativa förändringar vid införandet av utjämningsystemet

Uppgår summan av ovanstående delar, inkomstutjämningsavgiften borträknad, till ett större belopp än vad som är avsatt på anslaget tar staten in skillnaden från kommunerna via regleringsavgift. Denna är lika stor per invånare för samtliga kommuner. Är situationen den omvända faller överskottet ut till kommuner via ett regleringsbidrag.

Minskat anslag påverkar regleringsbidraget negativt för åren 2006–2008

Regleringspostens storlek kan påverkas bland annat av:

- En förändrad skatteunderlagsprognos, som inverkar på omslutningen i inkomstutjämningen
- Riksdagens beslut av ram för anslaget Kommunalekonomisk utjämning, utvecklingen av kostnaderna för införandereglererna.

I och med att anslaget för kommunalekonomisk utjämning minskar i vårpropositionen med totalt 1 861 mnkr (1 811+50) påverkas regleringsposten negativt jämfört med cirkulär 2005:8. Regleringsbeloppets storlek för åren 2005–2008 framgår av tabell 6 och 7.

Tabell 6. Regleringsbidrag/avgiftens utfall för år 2005 och prognos för 2006–2008, miljoner kronor

	2005	2006	2007	2008
Inkomstutjämning, netto (+)	41 595	43 048	44 857	46 651
Kostnadsutjämningen, netto (+)	–30	0	0	0
Strukturbidrag (+)	1 539	1 547	1 554	1 561
Införandebidrag (+)	1 522	846	467	314
(1) Summa inkomster för kommunerna	44 626	45 440	46 878	48 526
(2) Anslaget för kommunalekonomisk utjämning (–) (hämtas från tabell 4)	42 622	45 719	51 653	53 653
(2)–(1) Regleringspost, enligt detta cirkulär	–2 004	279	4 775	5 127

*Beloppen för år 2005 skiljer sig åt jämfört med cirkulär 2005:8. Anledningen till förändringen är SCB:s reviderade definitiva beräkningar för den kommunalekonomiska utjämningen. Detta påverkar kostnadsutjämningen och införandebidragen som i sin tur påverkar regleringsavgiftens storlek.

Tabell 7. Regleringsbidrag/avgiftens utfall för år 2005 och prognos för 2006–2008, kronor per invånare

	2005	2006	2007	2008
Inkomstutjämning, netto (+)	4 617	4 756	4 933	5 106
Kostnadsutjämningen, netto (+)	–3	0	0	0
Strukturbidrag (+)	171	171	171	171
Införandebidrag (+)	169	93	51	34
(1) Summa inkomster för kommunerna	4 954	5 021	5 155	5 311
(2) Anslaget för kommunalekonomisk utjämning (–) (hämtas från tabell 5)	4 731	5 051	5 680	5 872
(2)–(1) Regleringspost, enligt detta cirkulär	–222	31	525	561

Orsaken till regleringspostens positiva förändring under perioden beror på att statens anslag till kommunerna ökar mer än kostnaden för att upprätthålla den garanterade nivå i inkomstutjämningen. Dessutom minskar kostnaden för införandebidragen då kommuner med förluster får ta allt större del för varje år.

Modellen ”Skatter och bidrag”

En kommunvis beräkning av skatter och bidrag kommer med nästa skatteunderlagscirkulär i slutet av vecka 17. För de som har beräkningsmodellen ”Skatter och bidrag” kan följande ändringar göras i ”Indatabladet” så länge:

- Skriv in det nya anslaget för kommunalekonomisk utjämning i cellerna D33–F33. Beloppen framgår av tabell 4.
- Skriv in inkomstutjämningsbidraget, netto i cellerna D36–F36. Beloppen framgår av första raden i tabell 6.
- Skriv in prognosen på regleringsbidraget/avgiften för åren 2005–2008 i cellerna C41–F41. Beloppen framgår av sista raden i tabell 6.
- Skriv in det reviderade kostnadsutjämningsbidraget/avgiften i cell C58. Beloppet framgår av utskicket från SCB, nuvarande formel ska ersättas med detta värde.
- Skriv in det i mars reviderade LSS-bidraget/avgiften i cell C63. Beloppet framgår av utskicket från SCB, nuvarande formel ska ersättas med detta värde.

Man ser snart inte skogen för alla träd

I budgetpropositionerna och vårpropositionen har vi noterat att allt fler bidrag till kommunerna går via en reglering av statens och kommunernas skatteintäkter. Det börjar bli svårt att hålla reda på alla bidrag som ska sökas denna väg liksom att hitta fram till alla riktade statsbidrag.

Nedan redovisas några bidrag som regleras via skatten:

- Sysselsättningsstöd
- OSA
- Långtidsarbetslösa
- ROT-bidrag
- Stormdrabbade skogsägare

Förbunden ser hellre att bidragen läggs till den kommunalekonomiska utjämningsen för att minska administrationen med ansökningsförfaranden.

Ny organisation för den statliga kommunala databasen

Diskussioner har förts mellan företrädare för Finansdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting om att bilda en ideell förening med huvuduppgift att ta över och vidareutveckla den statliga kommunala databasen från och med år 2006.

Frågor om avsnitten ovan kan ställas till Marcus Holmberg, tfn 08-452 78 82, Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, och Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51, avdelningen för ekonomi och styrning.

Barn och utbildning

Tre i stället för två utbetalningar av det riktade statsbidraget

För att staten ska klara utgiftstaket kommer utbetalningarna till personalförstärkningar i förskola, skola och fritidshem att delas upp på tre utbetalningar. Tidigare har bidraget delats upp på två utbetalningar en i februari och en i oktober. Nu föreslås bidraget utbetalas för läsåret 2005/2006 i september, januari och maj när det gäller personalförstärkningar i skola och fritidshem. För förskolan påverkas inte utbetalningen våren 2005 men höstens utbetalning delas upp på hälften hösten 2005 och resten våren 2006.

Förbunden rekommenderar uppbokning av intäkten för att periodiseringen ska bli korrekt.

Fortsatt riktat statsbidrag till vuxenutbildningen fram till 2008

Tidigare har regeringen i budgetpropositionen för 2002 (2001/02:1) föreslagit att det riktade statsbidraget till vuxenutbildningsområdet ska överföras till kommunernas "statsbidragspåse" från och med år 2006. Nu föreslår regeringen att det riktade statsbidraget om 1,8 miljarder ska finnas kvar hos Utbildningsdepartementet fram t.o.m. år 2008 att sökas av kommunerna. Motiveringen till beslutet är att en ny lagstiftning om det offentliga skolväsendet för vuxna kommer att antas under år 2006 och att en större översyn behöver göras av statens styrning och uppföljning av vuxenutbildningen.

Förbundet har delat statsmakternas hittillsvarande linje att medlen skall föras in i påsen. Det har inte funnits belägg för att vuxenutbildningen kommer att minska. Tvärtom har många kommuner framhållit utbildningarnas betydelse särskilt i ett läge med ökande arbetslöshet. En överföring till den kommunalekonomiska utjämningsen medför däremot en viss omfördelning mellan kommuner.

Påbyggnadsutbildningarna 50 miljoner dyrare än beräknat

Staten har tagit över ansvaret och finansieringen av påbyggnadsutbildningarna från och med hösten 2005. Utbildningarna som ska överföras till staten blir 50 miljoner dyrare än beräknat varför dessa pengar överförs från kommunerna till staten år 2006.

1 000 platser till utbildning av yrkeslärare för gymnasieskolan

Från höstterminen erbjuds 500 platser i den särskilda lärarutbildningen (SÄL) riktad mot yrkeslärare i samarbete med kommunsektorn. Utbildningen genomförs på halvtid och ytterligare 500 platser kommer till vårterminen 2006.

Från hösten 2007 införs ett nytt gymnasiearbete som knyts till den nya gymnasieexamen. Därmed kan gymnasieskolans yrkesutbildning knytas närmare det arbetsliv och den yrkesutövning som väntar efter avslutad utbildning. Vid samma tidpunkt kommer en ny modern lärlingsutbildning att införas.

Sveriges Kommuner och Landsting är positiva till den utökade satsningen på SÄL för yrkeslärare, men konstaterar samtidigt att dimensioneringen av lärarutbildningen är långt ifrån tillräcklig.

Ytterligare 1 000 platser i kvalificerad yrkesutbildning KY

Den kvalificerade yrkesutbildningen (KY) utökas temporärt med 1 000 platser med start hösten 2005. De särskilda medlen ger möjlighet för utbildning inom yrkesområden där det råder brist på kvalificerade yrkesutbildade. Val av yrkesområden och den geografiska fördelningen av platser fastställs av Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning efter samråd med AMS.

Frågor om avsnittet Barn och utbildning kan ställas till Mats Söderberg, tfn 08-452 79 42 och Ulla Gummesson, tfn 08-452 75 09, avdelningen för lärande och arbetsmarknad och Signild Östgren, avdelningen för ekonomi och styrning, tfn 08-452 77 45.

Handikappomsorg

Kostnaderna för LSS-utjämningen ökar

Omslutningen för LSS-utjämningen ökar med 167 miljoner under år 2005. Detta innebär att staten tilläggsbudgererar detta belopp. Den utjämningsavgift som vissa kommuner betalar till staten ökar i motsvarande grad eftersom systemet är kostnadsneutralt för staten.

Regeringen har gett SCB i uppdrag att se över LSS-utjämningen i syfte att stabilisera systemet för alltför kraftiga svängningar mellan åren. SCB ska redovisa uppdraget till regeringen senast den 1 maj.

Frågor om avsnitten ovan kan ställas till Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Individ- och familjeomsorg

Bilstöd till handikappade höjs tillfälligt med 65 miljoner

Bilstödet höjs tillfälligt med 65 miljoner år 2005 till 321 miljoner kronor. Syftet är att förkorta väntetiderna.

Alltsedan 1997 har tillgängliga medel för bilstödet underskridit kostnaderna. År 2004 stoppades utbetalningarna redan i juni. Under tiden som staten undviker att skjuta till medel till detta statliga åtagande, sker en övervältring av kostnaderna

på kommunerna i form av ökade färdtjänstkostnader. Bilstödsutredningens betänkande "Mobil med bil – Ett nytt synsätt på bilstöd och färdtjänst" (SOU 2005:26) är för närvarande ute på remissbehandling.

Kvinnojourer får mer pengar

Från och med 2006 tillför staten 135 miljoner kronor för att öka stödet till kvinnojourer, Rikskvinnocentrum och kvinnors organisering. Mer detaljer i budgetpropositionen för 2006.

Frågor om avsnitten ovan kan ställas till Per Sedigh, tfn 08-452 77 43, avdelningen för ekonomi och styrning, Gigi Isacsson, tfn 08-452 78 46 och Anita Sundin, tfn 08-452 78 53, avdelningen för vård och omsorg, Åsa Zetterberg, tfn 08-452 74 11, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Invandrare och flyktingfrågor

Kortare väntetid för studiemedel till anhöriginvandrare

Anhöriginvandrare ska få möjlighet att erhålla studiemedel efter ett år i Sverige. Dagens regler innebär två års väntetid.

Kompletterande utbildning till invandrade akademiker

Invandrade akademiker ges möjlighet till kompletterande utbildning vid Linköpings universitet och Malmö högskola. Det avsätts 10 miljoner kronor årligen för detta ändamål år 2005 och 2006.

Frågor om avsnitten ovan kan ställas till Signild Östgren, tfn 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunikationer

För att utöka möjligheterna att upphandla kollektiv persontrafik föreslås anslaget till Rikstrafikens trafikupphandling ökas med 100 miljoner kronor. Finansieringen sker genom att Banverkets anslag till banhållning och sektorsuppgifter sänks, så även ersättningen till viss kanaltrafik. Rikstrafiken ska med hjälp av extern juridisk och ekonomisk expertis analysera befintliga avtal och utfallet av dessa vid tecknandet av nya avtal.

Inga besked lämnas rörande den s.k. BREV-utredningens (enskild väghållning) förslag om statligt ansvar för vissa broar och färjor samt om enkelt förfarande vid upphävande av s.k. sovande vägföreningar. Regeringen ger inte heller något besked om ändrad tidpunkt för omskrivning av kommunernas lokala trafikföreskrifter (LTF) enligt Trafikförordningen.

Avgifter för passage av den nya Svinesundsbron får disponeras för att betala räntor och amorteringar för brobygget. Lånen ska vara återbetalda efter 20 år.

Förbunden har i tidigare yttrande över förslaget motsatt sig att avgift införs innan konsekvenserna av skatteavdrag för bilresor för intilliggande kommuners skatteunderlag har beskrivits.

Vägverkets och Banverkets anslag till "Väghållning och statsbidrag" respektive

”Banhållning och statsbidrag” minskas med 66 miljoner respektive 219 miljoner år 2005. Medlen omdisponeras till ”Domstolsväsendet” och till ”Insatser för skogsbruket”. I Banverkets fall också för att täcka uppkomna underskott i Rikstrafiken. Skälen är bland annat att domstolarna fått ytterligare arbetsuppgifter rörande färdtjänst och riksfärdtjänsten.

Vi kan konstatera att planerna för vidmakthållande och utveckling av infrastrukturen ytterligare ska beskäras trots den stora lanseringen 2004. Det är svårt att idag bedöma konsekvenserna för kommuner, landsting och regioner av t.ex. minskade statsbidrag. I propositionens avsnitt ”Framtidsstrategi 2: Stärkt svensk konkurrenskraft” hänvisas samtidigt till den infrastruktursatsning som avses genomföras under den ingångna tolvårsperioden 2004–2015.

Frågor om avsnittet Kommunikation kan ställas till Bengt Skagersjö, tfn 08-452 79 64 och Håkan Johansson, tfn 452 79 60, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Övrig verksamhet

Kommunerna bidrar till att täcka kostnaderna för stormen

100 miljoner kronor omförs år 2006 från anslaget **Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting** till anslaget för **Jord- och skogsbruk, fiske och anslutande näringar**. Med anledning av stormen i södra Sverige kommer ett antal åtgärder att vidtas. Dieselskatten för skogsmaskiner i det berörda området slopas temporärt vilket beräknas till 200 miljoner kronor. 500 miljoner kronor sätts av för att lagra stormfällt virke. 100 miljoner kronor satsas på ett schablonstöd för att återställa skogsbilvägar och skogsmark efter ökade transporter. Drabbade skogsägare får därutöver 50 kronor per kubikmeter när virket forslas bort. Det senare stödet utformas som en skattereduktion och beräknas totalt uppgå till 2 miljarder kronor för åren 2005 och 2006.

Det är i dagsläget oklart om kommunerna kommer att få del av ovanstående bidrag. Förbunden kommer att arbeta vidare med frågan för att utreda möjligheten för kommunerna att få tackning för de betydande kostnader som kommunerna haft.

Nytt anslag inrättas för försvarsuppgörelsen

Ett nytt anslag år 2005 föreslås om 200 miljoner kronor för **Insatser med anledning av försvarsomställningen**. Anslaget ska ingå i det statliga utgiftsområdet 19 Regional utveckling och finansieras genom en motsvarande minskning av anslaget **Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting**. Syftet med anslaget är att täcka kostnader för tillväxtfrämjande insatser samt kostnader för omlokalisering av statliga arbetstillfällen i de mest berörda kommunerna med anledning av försvarsomställningen. År 2006 överförs 100 miljoner ytterligare.

Förbunden ogillar att regeringen tar pengar från anslaget för särskilda insatser i vissa kommuner och landsting för att finansiera kostnader för omlokalisering av statliga myndigheter.

Frågor om avsnitten ovan kan ställas till Ulf Lennartsson, tfn 08-452 77 48 och Signild Östgren tfn 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Arbetsmarknadspolitik

Nya satsningar på arbete och utbildning

Regeringens mål är fortfarande högst 4 procent öppen arbetslöshet och 80 procent sysselsättningsgrad. Regeringen bedömer att det krävs ytterligare insatser under 2005 för att pressa ned den öppna arbetslösheten. Sysselsättningspaketet beskrivs också under avsnitten Barn och utbildning, Invandrare och flyktingfrågor samt Arbetsgivarfrågor.

Åtgärderna för arbetshandikappade ses över

Regeringen återkommer med en samlad översyn av åtgärderna för arbetshandikappade i en arbetsmarknadspolitisk proposition under 2005.

Finansieringsbidrag vid arbetspraktik betalas av alla

Regeringen föreslår att reglerna om finansieringsbidrag för arbetsgivare som anordnar arbetspraktik ändras den 1 juli 2005 så att samtliga arbetsgivare betalar 3 000 kronor per månad. För att säkerställa att reglerna utformas så att även utsatta grupper i tillräcklig utsträckning skall få praktikplatser ska dock regeringen få föreskriva att vissa praktikplatser får undantas från finansieringsbidrag.

Tid i aktivitet förändras

Enligt nuvarande regler ska en arbetsmarknadspolitisk insats omfatta heltid och vara längst sex månader. Endast om det finns särskilda skäl får tiden vara längre och pågå på deltid. Regeringen föreslår nu att särskilda skäl fr.o.m. den 1 juli 2005 inte längre ska utgöra en bedömningsgrund för detta. För vissa insatser finns dock särregler t.ex. aktivitetsgarantin, prova på-platser och ungdomsgarantin. För vissa arbetsmarknadsutbildningar är också kurstiden längre än sex månader. Regeringen ska få föreskriva att insatser får pågå under längre tid eller avse deltid i vissa fall.

Frågor om avsnittet Arbetsmarknad kan ställas till Vivi Jacobsson-Libietis, tfn 08-452 78 20, Åsa Person, tfn 08-452 78 25, Torgny Ljungkvist, tfn 08-452 78 21 och Håkan Hellstrand tfn 08-452 78 19, avdelningen för lärande och arbetsmarknad.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildningen

Regeringen konstaterar att en väl fungerande lönebildning är av avgörande betydelse för inflationen och möjliggör lägre arbetslöshet, högre sysselsättning och växande produktion. Kommunsektorn står inför stora utmaningar för framtiden. Efterfrågan på välfärdstjänster ökar till följd av den demografiska utvecklingen, samtidigt som en ny generation behöver rekryteras till följd av stora förestående pensionsavgångar.

Arbetsmarknadens parter har ett gemensamt ansvar för att förändringar av relativlöner sker inom ramen för det totala löneutrymmet. Redan i det s.k. 121-punkts-

programmet år 2002 uttrycktes bland annat att "Arbetsgivare i kommuner och landsting har ett särskilt ansvar för att höja lönerna i kvinnodominerade yrken. Detta måste ske inom ramen för en sund lönebildning".

Överläggningar kommer att ske med Sveriges Kommuner och Landsting för att i god tid inför nästkommande avtalsförhandlingar klargöra förutsättningarna för att bland annat minska lönegapet mellan kvinnor och män. Regeringen kommer i budget 2006 att göra en samlad analys av dessa frågor och i det sammanhanget återkomma med förslag.

Regeringen konstaterar att lönediskrimineringen av kvinnor är olaglig och ska bekämpas. Därför presenteras en nationell handlingsplan mot könsdiskriminerande löneskillnader under 2005. Utgångspunkten är att arbetsmarknadens parter har ansvaret för lönebildningen. Ansatsen kommer att vara bred och omfatta de områden som direkt eller indirekt påverkar individens lön. Arbetet med handlingsplanen sker i dialog med arbetsmarknadens parter, JämO, Medlingsinstitutet, Statistiska Centralbyrån och Konjunkturinstitutet. Den långsiktiga ambitionen är att all könsdiskriminering på arbetsmarknaden ska upphöra.

Jämställdhetsombudsmannen föreslås få ökat anslag för att bl.a. möjliggöra en utökad tillsyn av arbetsgivare för att motverka lönediskriminering.

Frågor om avsnittet kan ställas till Marianne Hörding, tfn 08-452 76 03, arbetsgi-
varpolitiska avdelningens förhandlingssektion.

Sysselsättningspaketet

Regeringen bedömer att det krävs ytterligare insatser redan under innevarande budgetår för att pressa ned den öppna arbetslösheten. Därför föreslås ett nytt sysselsättningspaket för sysselsättning och utbildning (se även under rubrik Barn och utbildning, Invandrare och flyktingfrågor samt Arbetsmarknadspolitik).

Nya och ändrade bestämmelser för anställningsstöd

Arbetsgivare som anställer långtidsarbetslösa får skatterabatt genom förstärkta anställningsstöd. Subventionen motsvarar upp till 85 procent av lönekostnaden. Satsningen skapar utrymme för ytterligare 10 000 platser från hösten 2005 och 2006, vilket ger totalt utrymme för 20 000 platser under andra halvåret 2005.

Regeringen föreslår att villkoren för det allmänna anställningsstödet ändras så att kvalificering endast sker genom inskrivningstid, inte genom villkor om långtidsarbetslöshet. Möjlighet till undantag från tidsgränsen i det allmänna och förstärkta anställningsstödet begränsas till att endast avse sjukdom. Stödperioden för det förstärkta och särskilda anställningsstödet föreslås kortas från 24 till 18 månader, med undantag för personer som fyllt 61 år. Förslaget avses träda i kraft den 1 juli 2005.

Höjt tak för lönebidrag och OSA

Regeringen föreslår att taket för lönebidrag för anställning av arbetshandikappade och anställda i skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) höjs från 13 700 kronor till 15 200 kronor i månaden från den 1 juli 2005. Regeringen återkommer med en samlad översyn av åtgärderna för arbetshandikappade i samband med budgetpropositionen för 2006.

Bättre arbetsförmedling

Ett antal åtgärder genomförs för att intensifiera och förbättra arbetsförmedlingen. Förmedlingen blir mer företagsinriktad. Regelverket förtydligas för att öka rätts-säkerheten och stödja de med störst behov. En omfördelning av 2 000 friårspplatser från 2005 till 2006 ger Arbetsmarknadsverket möjlighet till ökad kvalitet i både förmedlingsverksamheten och friårssatsningen.

Ytterligare 500 nya utbildningsplatser vid folkhögskolorna

De 500 nya utbildningsplatserna vid folkhögskolorna inrättas temporärt 2005 för långtidsarbetslösa ungdomar mellan 20 och 24 år. Folkhögskolans särskilda pedagogik kan bidra till att dessa ungdomar kommer tillbaka till studier eller arbete.

Ökad utbildning i bristyrken

Ytterligare 2 000 platser skapas i arbetsmarknadsutbildningen, med särskild inriktning mot bristyrken.

Frågor om Sysselsättningspaketet kan ställas till Leif Lindberg, tfn 08-452 74 73 arbetsgivarpolitiska avdelningens arbetslivssektion och Phia Moberg, tfn 08-452 76 28, arbetsgivarpolitiska avdelningens förhandlingssektion.

Minska ohälsan

Regeringens mål är att frånvaron från arbetslivet på grund av sjukskrivningar ska halveras 2008 i förhållande till 2002, samtidigt som antalet nybeviljade sjuk- och aktivitetsersättningar ska minska. Efter flera år med kraftigt ökande sjuktal vände utvecklingen under 2003. Sedan dess minskar antalet sjukskrivna, även om det sker från en hög nivå. Regeringen bedömer att målet att halvera sjukskrivningarna till 2008 är inom räckhåll. Kvinnor är sjukskrivna i betydligt större utsträckning än män, och svarar för drygt 60 % av alla sjukskrivningar. Regeringen har under flera års tid vidtagit ett stort antal åtgärder mot ohälsan. Då orsakerna till sjukfrånvaron är många och komplexa har arbetet bedrivits brett.

Regeringen anser att allt för många människor har sjuk- och aktivitetsersättning. Totalt uppbär 540 000 personer sjuk- och aktivitetsersättning. Av dem är 319 000 kvinnor och 221 000 män. Många som har sjuk- och aktivitetsersättning vill återgå i arbete. För samhället är varje återgång i arbete mycket värdefull. Regeringen har ändrat regelverket så att en förnyad prövning av arbetsförmågan sker minst vart tredje år för alla som beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning. Försäkringskassan kommer vidare att få i uppdrag att fokusera på att minska kvinnors ohälsa. Regeringen avser att följa utvecklingen noga och vidta ytterligare åtgärder om det visar sig nödvändigt.

Frågor om detta avsnitt besvaras av Kerstin Blomqvist, tfn 08-452 74 66, arbetsgivarpolitiska avdelningen, arbetslivssektionen.

Föräldrapenning

Den 1 juli 2006 höjs taket i föräldrapenningen, från 7,5 till 10 basbelopp. Med en månadsinkomst upp till 32 800 kronor ger det 80 % i ersättning vid föräldraledighet. Samtidigt höjs ersättningen i de s.k. lägstnivådagarna från 60 till 180 kronor per dag.

Frågor om anställningsstöd, lönebidrag, OSA och Föräldrapenning kan ställas till Phia Moberg, tfn 08-452 76 28, arbetsgivarpolitiska avdelningens förhandlingssektion.

Sverige ska bli ett föregångsland på integrationsområdet

För att förbättra integrationen på arbetsmarknaden har regeringen genomfört ett flertal åtgärder. En ny diskrimineringslagstiftning har tagits fram. Satsningar har gjorts på kompletteringsutbildning, validering av utländsk yrkeskompetens och prova på-platser.

En utredning överväger för närvarande vilka arbetsgivare som ska omfattas av mångfaldsplaner. Arbetsförmedlingens resurser har förstärkts för att främja ökad integration. En avsiktsförklaring har träffats mellan regeringen och företrädare för de centrala organisationerna på arbetsmarknaden.

Sysselsättningen bland utrikes födda ska öka och närma sig den för hela befolkningen genom:

- *Bättre introduktion.* Ytterligare insatser behövs för att ge nyanlända invandrare snabbt tillträde till arbetsmarknaden. Kvaliteten i svenskundervisningen ska höjas och bättre anpassas efter varje individs behov och förutsättningar. Den ska starta omedelbart och kunna ske parallellt med arbete, arbetspraktik, validering av reell kompetens och kompletterande utbildning. Regeringen avser att lägga en proposition om nyanländas etablering senast våren 2006.
- *Ökad integration på arbetsmarknaden.* Även invandrare som har vistats en längre tid i Sverige förvärvsarbetar i lägre utsträckning än andra svenskar. Regeringen avser därför att göra särskilda satsningar för dem som har stått utanför arbetsmarknaden en längre tid. Ett exempel är utökningen av anställningsstödet, som regeringen nu föreslår.
- *Bekämpa diskriminering.* Det finns skillnader på arbetsmarknaden mellan de kvinnor och män som är födda i Sverige och dem som är invandrare som inte kan förklaras av t.ex. utbildningsnivå, yrkeserfarenhet eller ålder. Diskrimineringen måste bekämpas.

I budgetpropositionen för 2006 återkommer regeringen i höst med förslag som gäller 2006. I nästa vårproposition (2006) presenteras en samlad strategi för det fortsatta arbetet.

Frågor om integration i arbetslivet kan ställas till Leif Lindberg, tfn 08-452 74 73 arbetsgivarpolitiska avdelningens arbetslivssektion.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Maj-Lis Åkerlund

Signild Östgren